

Хто визначає розмір шкоди за нецільове використання землі?

ПИТАННЯ: Чи може Держгеокадастр (за ініціативи ОТГ) нарахувати збитки Орендарю за використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, якщо в ОТГ відсутня посада інспектора з державного нагляду за використанням та охороною земель?

ВІДПОВІДЬ: Відповідно до частини першої статті 211 Земельного кодексу України *«Громадяни та юридичні особи несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність відповідно до законодавства за такі порушення:*

...

г) невиконання вимог щодо використання земель за цільовим призначенням...».

При цьому частина третя названої статті говорить, що *«Методика визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання, затверджується Кабінетом Міністрів України».* Тож юридично правильно в даній ситуації говорити не про збитки, а про шкоду.

Згадана методика затверджена постановою КМУ від 25.07.2007 №963. І її пункт 7 (в редакції постанови КМУ від 23.12.2022 №1436) визначає, що *«Розмір шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання, визначається Держгеокадастром та його територіальними органами, Держгеокадастром та його територіальними органами або виконавчими органами сільських, селищних, міських рад у межах повноважень, визначених законом».*

Цей пункт перекликається зі статтею 5 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» (далі – *Закон про держконтроль*), який визначає органи, які здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель, дотриманням вимог законодавства України про охорону земель, проведення моніторингу родючості ґрунтів. До цих органів названа стаття як раз і відносить Держгеокадастр та його територіальні органи, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад. При цьому останні мають контрольні функції виключно у разі прийняття відповідною радою рішення про здійснення такого контролю (ст. 6¹ Закону про держконтроль).

Отже, якщо рада не прийняла відповідного рішення і, відповідно, не державних інспекторів з державного контролю за використанням та охороною земель, функції держконтролю залишаються (в даному випадку) за Держгеокадастром та його територіальними органами.

Тому за нарахуванням шкоди, завданої внаслідок використання земельних ділянок не за цільовим призначенням пропонуємо звертатися до Головного управління Держгеокадастру у відповідній області.